

Sølvi Lyngnes

Kultur og turistattraksjoner

Jakten på det norske
Jakten på opplevelser

UNIVERSITETSFORLAGET

© Universitetsforlaget 2007
ISBN 978-82-15-00582-9

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Boken er utgitt med støtte fra Utdannings- og forskningsdepartementet ved Lærebokutvalget for høyere utdanning.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS
Postboks 508 Sentrum
0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Omslag: Sissel Tjernstad

Omslagsillustrasjon: Knut Ryan (1920–1998)

De to øverste: Plakat fra Schyberg samlingen ved biblioteket ved Handelshøyskolen BI

Den nederste: Plakat fra Norges Turistråd

Sats: Rusaanes Bokproduksjon AS

Trykk og innbinding: AIT Trykk Otta AS

Boken er satt med: Trinite No 1 11,3/13,8

Papir: 100 g Dito

Innhold

FORORD	9
KAPITTEL 1 KULTUR OG ATTRAKSJONER – JAKTEN PÅ DET NORSKE	11
Jakten på det norske – jakten på opplevelser	11
Reiseliv som næring	13
Bokens organisering, mål og videre oppbygging.	18
Sammendrag av boken	19
KAPITTEL 2 TURISMENS UTVIKLING I ET HISTORISK PERSPEKTIV	25
Forutsetninger for reiser	26
Fremvekst av turisme og næring	28
Oppsummering	42
KAPITTEL 3 KULTUR SOM RESSURSGRUNNLAG	43
Kultur som ressurs	44
Kultur som kvalitativt begrep og som analytisk begrep	44
Kultur og identitet	51
Innebygde konflikter i kulturturisme	55
Kultur som ressursgrunnlag	58
Oppsummering	58
KAPITTEL 4 NORSK NASJONALKULTUR	61
Bakgrunn og trekk ved norsk historie	62
Jakten på det norske	65
Innsamlingsarbeid og kulturpolitikk	67
Den nasjonalpolitiske fasen 1890–1905	74
Norsk nasjonalkultur – en oversikt	75

Konsolidering	76
Nasjonalkultur som prosjekt.	78
Oppsummering.	78
KAPITTEL 5 KULTUR, RESSURS OG ATTRAKSJONER	81
Fra ressurs til attraksjon – hvem bestemmer?	82
Hvilke attraksjoner besøkes i dag?	84
Hva er sentrale uttrykk med relevans for turisme?	86
Natur	88
Kultur.	88
Kunst og kultur	96
Litteratur	96
Musikk.	101
Billedkunst	104
Arkitektur og byggeskikk	107
Husflid og håndverk, kunstindustri og design	111
Oppsummering.	112
KAPITTEL 6 SAMISK KULTUR OG TURISME	115
Historikk.	116
Attraksjoner og ressurser i dag.	123
Oppsummering.	128
KAPITTEL 7 FRA RESSURS TIL ATTRAKSJON	129
Attraksjonenes plass i reiselivssystemet	131
Produksjonsformer.	131
Hva er turistattraksjoner?	132
Organisasjoner som attraksjoner	134
Organisasjoner med ulike roller	135
Attraksjoner – kategorier.	138
Attraksjoner etter utvikling	139
Attraksjon etter motiver hos aktørene.	141
Attraksjonsattributter	142
Attraksjoner – opplevelsen	146
Oppsummering.	147

KAPITTEL 8 MARKED – TEORIER OG METODISKE GREP	149
Turister til og i Norge	150
Organisering	150
Marked	152
Markedssegmentering	153
Former for segmentering	154
Klassiske strategier for valg av målgruppe	158
Posisjonering	159
Hva kan den enkelte attraksjon gjøre?	160
Oppsummering	162
 KAPITTEL 9 JAKTEN PÅ DET NORSKE – JAKTEN PÅ OPPLEVELSER	165
Ressurser – utfordringer	166
Marked – utfordringer	166
Tilrettelegging – utfordringer	169
Opplevelse og opplevelsesmåter	169
Aktørenes ulike roller	171
Produsentperspektiv	172
Opplevelsesmåter	172
Innebygde konflikter i kulturturisme	175
Oppsummering	176
Avslutning: Jakten på det norske – jakten på opplevelser	177
 OPPGAVER	179
Kapittel 1	179
Kapittel 2	179
Kapittel 3	180
Kapittel 4	180
Kapittel 5	181
Kapittel 6	181
Kapittel 7	182
Kapittel 8	182
Kapittel 9	182
 LITTERATUR	185
STIKKORD	193